

Csoma Mózes¹: Vlagyimir Putyin phenjani villámlátogatása

Vezetői összefoglaló

- A nemzetközi közvélemény 2022 szeptemberében értesült először arról, hogy Észak-Korea (KNDK) tűzérési lőszereket szállít az orosz hadsereg részére, 2023 végén pedig az orosz fél már észak-koreai gyártmányú ballisztikus rakétákat is bevetett az ukrajnai hadszíntéren.
- 2024. június 18-19. között Vlagyimir Putyin rövid látogatást tett Phenjanban, amelynek során a felek „stratégiai partnerségként” aposztrofálták kapcsolataikat. Ebben kötelezettséget vállaltak, hogy bármely harmadik ország támadása esetén a régi-új szövetségesek egymás védelmére kelnek – ez a hidegháborús jellegű megállapodás ugyanakkor aligha rendelkezik tényleges relevanciával.
- A valódi fenyegetés abban nyilvánul meg, hogy a folyamatos észak-koreai lőszerszállításokért cserébe az orosz fél modern fegyvereket és katonai technológiákat – rakétatechnika, nukleáris meghajtású tengeralattjáró – adhat át a phenjani rezsim részére, amely az észak-koreai fegyvergyártás felfutását eredményezheti majd, növelve az ország támadó és katonai elrettentő potenciálját Északkelet-Ázsiában Dél-Koreával, Japánnal, és fő szövetségesükkel, az Egyesült Államokkal szemben – akár a regionális (viszonylagos) erőegyensúlyt is felborítva.
- A fejlemények nagy nyertesének Észak-Korea tekinthető, az Egyesült Államok pedig válaszlépésként kezdeményezni fogja, hogy a NATO és az indo-pacifikus térség országai – tehát Dél-Korea, Japán, Ausztrália és Új-Zéland – tovább mélyítsék kapcsolataikat.

2024. június 18-19. között Vlagyimir Putyin orosz államfő rövid látogatást tett az észak-koreai fővárosban, amelynek során a felek „stratégiai partnerség” szintjére emelték kapcsolataikat. Kim Dzsong Ün észak-koreai diktátor a kétoldalú viszonyt „szövetségként” aposztrofálta, ugyanakkor az orosz vezető ezt a kifejezést nem használta. A két szomszédos ország vezetője legutóbb 2023 szeptemberében, az orosz Távol-Keleten lévő Vosztocsnij Kozmodrom űrrepülőtéren találkozott egymással, Kim akkor hívta meg személyesen az orosz elnököt Phenjanba. A jelenlegi találkozó az Egyesült Államokkal és a „nyugati országokkal” szembeni együttműködés jegyében zajlott, a találkozó eredményei rövid távon mindkét fél számára sikerként könyvelhetőek el, hosszú távon azonban a fejlemények igazi nyertesének az észak-koreai rezsim tekinthető.

Előzmények

Mint ismeretes, 2017-ben a KNDK által végrehajtott nukleáris próbarobbantások és a menetrend szerű rakétatesztek következtében egy széleskörű nemzetközi egységfront formálódott, hogy megálljt parancsoljon az észak-koreai rezsim átokfutásának. A nemzetközi közösség büntetőintézkedéseit akkor Kína és Oroszország is megszavazta, így akkoriban úgy tűnt, hogy sikerülhet eredményes nyomást gyakorolni a phenjani rezsimre. Ez részben eredményesnek is bizonyult, így 2018 elejétől Kim Dzsong Ün látványos békediplomáciába kezdett, így például észak-koreai szurkoló-csapatokat küldött a phjongcshangi téli olimpiai játékokra, valamint részleges nemzetközi nyitásra is hajlandó lett. Ennek részeként 2011-ben lezajlott hatalomra jutása óta először hagyta el az ország területét, és Pekingben tárgyalásokat folytatott Hszi Csin-ping kínai elnökkel, majd Panmindzsonban – a határvonaltól déli oldalán – tárgyalt Mun Dzse In akkori dél-koreai államfővel. A mosolydiplomácia betetőzése

pedig Kim Dzsong Ün és Donald Trump amerikai elnök szingapúri találkozója volt, ami különösen belső legitimitáció szempontjából jelentett fontos előrelépést Kim számára.

2019 elejétől azonban egyértelművé vált, hogy a KNDK békülékeny magatartása mögött nem húzódnak valós szándékok: a phenjani vezetés nem hajlandó lemondani az ország nukleáris eszközeiről és rakétagyártó kapacitásairól. A Korea-közi viszonyok ismételten hűvösebbé váltak, a koronavírus-világjár-

¹ Csoma Mózes (csoma.mozes@uni-nke.hu) Magyarország volt szülői nagykövete, az NKE John Lukacs Intézetének tudományos főmunkatársa.

vány kitörésével fizikailag is elszigeteltté váló Észak-Koreából pedig távoztak a rezidens diplomáciai miszsiók. 2020-tól kezdődően vált egyértelművé, hogy a phenjani orosz nagykövetség – és annak vezetője Alexandr Macegora nagykövet – különlegesen jó viszonyt ápol az észak-koreai vezetéssel, sőt az orosz fél a világjárvány legnehezebb időszakában is gabonaszállítmányokkal segítette az észak-koreai lakosság el- látását.

A fenti előzményeket követően eszkalálódott 2022 februárjának végén az orosz–ukrán háború, amelynek során a KNDK szinte azonnal felsorakozott az orosz fél támogatására, valamint – szimbolikus gesztusként – az elsők között ismerte el a „Luhanszki Népköztársaság” és a „Donyecki Népköztársaság” nevű szakadár képződményeket. A nemzetközi közvélemény 2022 szeptemberében értesült először arról, hogy Észak-Korea lojalitása abban is megnyilvánul Oroszország iránt, hogy tűzérési lőszereket és katyusajellegű rakéta-sorozatvetőkhöz szükséges utánpótlást szállít az orosz hadsereg részére.² Az ENSZ BT határozatait egyértelműen sértő fegyverügyletek 2023 júliusára váltak egyértelművé, amikor Szergej Sojgu akkori orosz védelmi miniszter vezetésével magas rangú orosz delegáció látogatott a KNDK-ba. A koreai háborút lezáró fegyverszünet 70. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségek mellett az orosz vendégek részt vettek a KNDK hadiiparának legújabb büszkeségeit bemutató phenjani kiállításon is. Az eseményen ballisztikus rakéták is láthatóak voltak, amelyek gyártását és fegyverben tartását az ENSZ BT határozatai szigorúan megtiltják a KNDK számára, így az orosz delegáció gyakorlatilag asszisztált a világszervezet döntésének megsértéséhez.³ A kulisszák mögött minden bizonnyal üzletek is köttettek, mivel 2023 augusztusától két orosz teherhajó legalább öt alkalommal kereste fel a koreai Radzsин kikötőjét, hogy onnan az orosz Dunaj kikötőjébe továbbítsák szállítmányukat.⁴

A nyilvánosság előtt Oroszország és Észak-Korea is tagadta, hogy bármilyen fegyverüzlet zajlana közöttük, ugyanakkor 2023 szeptemberében az amuri régióban található Vosztocsnij Kozmodrom űrrepülőtéren sor került Vlagyimir Putyin és Kim Dzsong Űn személyes találkozására. A rakéatechnológia szempontjából szimbolikus helyszínnek tekinthető űrrepülőtéren Putyin ígéretet tett, hogy az orosz fél segítséget fog nyújtani az észak-koreai műholdprogram sikerre viteléhez.⁵ Oroszország és a KNDK fegyverüzletével kapcsolatosan a dél-koreai hadsereg fegyvernemeinek egyesített vezérkari főnöksége 2023 novemberében arról számolt be, hogy Észak-Koreából 2000 konténer katonai szállítmányt juttattak Oroszországba, amelyek valószínűsíthetően tűzérési lőszereket, irányított páncéltörő rakétákat, géppuskákat és kézfegyvereket, valamint ballisztikus rakétákat tartalmazhattak.⁶ A rakétákra vonatkozó feltételezés rövidesen be is bizonyosodott, mivel a Fehér Ház közölte, hogy az orosz hadsereg 2023. december 30-án és 2024. január 2-án is észak-koreai gyártmányú rakétákat vetett be az ukrán csapatok ellen.⁷

A phenjani csúcstalálkozó

2024. június 18-án a KNDK fővárosában nagyszabású külsőségek között üdvözölték az orosz államfőt, a méltató szavakat még a 330 méter magas piramisszerű Rjugjong Hotel homlokzatára is kivetítették. A két fél megbeszéléseinek legnagyobb hozadékaként a hírügynökségi jelentések a „stratégiai partnerséget” emelték ki, amelynek részeként a két szomszédos ország kötelezettséget vállalt, hogy egymás védelmére kelnek, ha valamelyiküket támadás érné egy harmadik fél részéről. A világsajtó által jelentős fejleményként beharangozott kitétel azonban egyelőre nem több, mint a két ország egymásrataltságának szimbolikus kihangsúlyozása. Egyrészt ilyen jellegű egyezmény már korábban is született: 1961-ben a Szovjetunió és a KNDK által kötött Barátsági Szerződés is tartalmazta ezt a kitétel, ráadásul az a hidegháború időszakában született, amikor Észak-Korea még szovjet érdekszférába tartozott, így a kölcsönös védelmi

² [Russia to buy rockets, artillery shells from North Korea: US.](#) [online], 2022. 09. 07. Forrás: The Korea Times [2024. 06. 20.].

³ [N.K. leader visits arms exhibition with Russian delegation ahead of armistice anniversary.](#) [online], 2023. 07. 27. Forrás: Yonhap News [2024. 06. 20.]

⁴ [2 Russian ships made 5 trips between N. Korea, Russia since mid-Aug. in suspected arms transfers: WP.](#) [online], 2023. 10. 17. Forrás: Yonhap News [2024. 06. 20.]

⁵ [Putin meets Kim, says Russia will help North Korea build satellites.](#) [online], 2023. 09. 13. Forrás: Reuters [2024. 06. 20.]

⁶ [S. Korean military says N. Korea might have provided Russia with short-range ballistic missiles.](#) [online], 2023. 11. 02. Forrás: Yonhap News. [2024. 06. 20.]

⁷ [N. Korea-Russia cooperation stokes questions over potential for weapons production: expert.](#) [online], 2024. 01. 12. Forrás: The Korea Times [2024. 06. 20.]

egyezmény nagyobb relevanciával bírt. A szerződést formálisan 1996-ban helyezték hatályon kívül.⁸ Mindezekhez ugyanakkor hozzá tartozik, hogy a KNDK sem a múltban, sem a jelenben nem a szövetséges nagyhatalom – Szovjetunió, Kína, Oroszország – „védőernyőjétől” remélte saját államiségének és berendezkedésének fenntartását, hanem az elmúlt évtizedek során kifejlesztett rakétaarzenáltól és az ország nukleáris potenciáljától.

Oroszországnak jelenleg rövid távú céljai vannak az észak-koreai relációval: mielőbb beszerezni az ukrain hadszíntéren nélkülözhetetlen muníciót, illetve feltárni és kiaknázni azokat a területeket, ahol a KNDK hasznos lehet a putyini rezsim számára. Ilyenek például az észak-koreai munkaerőben rejlő lehetőségek: az orosz Távol-Keleten jelenleg is tízezres nagyságrendben dolgoznak észak-koreai vendégmunkások építkezéseken és fakitermeléseken, az orosz-ukrán háború kapcsán Alexandr Macegora phenjani orosz nagykövet pedig azt is megemlítette egy interjúban, hogy esetlegesen észak-koreai munkaerő állíthatná helyre az infrastruktúrát az oroszok által elfoglalt területeken.⁹

A KNDK-nak ennél messzebbre mutató tervei vannak a megújult orosz kapcsolat maximális kihasználására. Egyrészt szeretnének hozzájutni korszerűbb szovjet-orosz fegyverekhez, különösen azoknak a fegyvernemeknek a tekintetében, ahol az eszközeik leginkább elavultak. A KNDK vadász repülőgépeinek túlnyomó többsége például muzeális korú, csupán 18 darab MiG-29-es vadászrepülővel rendelkeznek, ami még valamelyest modernnek tekinthető. A harckocsik terén sem jobb a helyzet, ugyanis a Koreai Néphadsereg lánctalpasai főként a szovjet T-55-ös és T-62-es típusok közül kerülnek ki. Érdeemes megemlíteni, hogy a dél-koreai (!) hadsereg állományában vannak olyan orosz (!) gyártmányú harckocsik, amelyek a fentieknél jóval modernebbnek számítanak. Ezek a T-80-as típusú tankok, amelyekből 40 darabot Oroszország az államadósságát csökkentő árualként adott át az 1990-es évektől kezdődően Dél-Korea részére.¹⁰

A KNDK számára rendkívül fontos az is, hogy orosz technológiai transzfert kaphasson rakétatechnikájának fejlesztéséhez. Ez tulajdonképpen meg is történt, hiszen 2023 novemberében az ország sikeresen állította földkörüli pályára a Mallikjong-1 (jelentése: „messzelátó”) nevet viselő kéműholdját. Mivel a felbocsátást még augusztusban – tehát a Vosztocsnij Kozmodrom-i csúcstalálkozó előtt – két sikertelen kísérlet előzte meg, egyértelműnek tekinthető, hogy a kéműhold pályára állítása mögött orosz asszisztencia húzódik. A phenjani rezsim 2023 decemberében közölte, hogy mindezek után további három katonai műholdat is szeretnének felbocsátani. Ezzel kapcsolatosan egy meg nem nevezett dél-koreai tisztviselő 2024 májusában arról számolt be a szöuli Yonhap Hírügynökségnek, hogy orosz tudósok és technikusok nagyobb csoportja érkezett a KNDK-ba, az ő részvételükkel zajlanak a rakétahajtóművek tesztjei.¹¹

A KNDK nagy vágya továbbá, hogy nukleáris meghajtású támadó tengeralattjáróra tehessen szert. A célkitűzés megvalósulása azt eredményezné, hogy gyakorlatilag bárhol és bármikor felbukkanhatna a vízfelzínen az észak-koreai támadóeszköz és rakétákat indíthatna a kijelölt célpont felé. Victor Cha amerikai politológus a legutóbbi fejleményekről írt elemzésében azt írja, hogy Kim Dzsong Ün aligha lenne ennyire elkötelezett Oroszország mellett, ha csupán élelmiszersegélyt és energiahordozókat kapna cserébe. A háttérben valószínűleg nagyobb „ajándékokról” született megegyezés az orosz és az észak-koreai döntéshozók között, ami súlyos kihívás elé állítja a jelenlegi kelet-ázsiai biztonsági status quo-t.¹²

Az orosz – észak-koreai együttműködés kétségkívül leginkább aggasztó pontja az a tény, hogy a KNDK hadiiparának működéséhez eddig természetes korlátokat jelentett az ország gazdaságának állapota. Az elavult gyárüzemek, a nyersanyag- és energiahány, valamint az általános pénzhiány együttesen nehezítette meg, hogy Észak-Korea modernebb fegyvereket nagyobb mennyiségben állítson elő. A putyini Oroszország által biztosított technológiai transzfer, a nyersanyag- és energiaszállítások viszont azt eredményezhetik, hogy ezek a természetes korlátok megszűnnek. A KNDK hadiiparának felfutásával pedig az

⁸ S. Korea urges Russia to halt military cooperation with N.K. amid tensions over new treaty. [online], 2024. 06. 21. Forrás: Yonhap News. [2024. 06. 24.]

⁹ North Korean builders to help with Donbas reconstruction – Russian ambassador. [online], 2022. 07. 19. Forrás: The Moscow Times [2024. 06. 20.]

¹⁰ Korea Democratic People's Republic of Equipment; Korea Republic of Equipment. Forrás: Military Balance+. The International Institute for Strategic Studies. [2024. 06. 20.]

¹¹ Large number of Russian experts enter N. Korea to help spy satellite launch efforts: source. [online], 2024. 05. 26. Forrás: Yonhap News. [2024. 06. 20.]

¹² CHA, Victor: A threat like no other: Russia-North Korea military cooperation. [online], 2024. 06. 17. Forrás: Center for Strategic & International Studies. [2024. 06. 20.]

Egyesült Államok térségbeli szövetségeseinek a megszokottnál sokkal nagyobb fenyegetéssel kell szembenéznük.

Az érdekszférák kérdése

A Koreai-félsziget történelmének elmúlt több mint kétezer éve során az aktuális kínai birodalmak – Han Birodalom, Szuj Birodalom, Tang Birodalom, a mongol eredetű Jüan-dinasztia, majd a mandzsu Csing-dinasztia – jelentették a fő fenyegetést az önálló koreai államiságra. A formális kínai hűbéri felsőbbrendűség 1895-ben – az első kínai–japán háborút lezáró simonoszeki békével szűnt meg, ezzel a félsziget átmenetileg hatalmi vákuumba került. A 19-20. század fordulóján így a cári Oroszország kimondottan pozitív szerepet játszott a koreai történelemben, mivel késznek és hajlandónak mutatkozott a japán fenyegetés feltartóztatására, ennek a folyamatnak az orosz–japán háború végkimenetele vetett véget. 1910-1945 között a Koreai-félsziget a Japán Birodalom gyarmata volt, majd a második világháború végén a félsziget északi része a Szovjetunió érdekszférájába került. Ez a helyzet 1945-től egészen 1991-ig tartott: a KNDK a ceaușescu-i Romániához hasonlóan öntörvényű és függetlenségre törekvő rezsim volt, de mégis a szovjet érdekszféra részét képezte.

Az 1990-es évek során mindez megváltozott; a Szovjetunió és szövetségi rendszerének szétesésével a KNDK ismét a kínai érdekszféra részévé vált. Észak-Korea szinte kizárólagos külgazdasági partnere Kína lett, az Oroszországgal fenntartott kapcsolatok látványosan háttérbe szorultak. A kínai befolyás növekedése azonban a kulisszák mögött fojtogatóvá is vált a phenjani rezsim számára: ennek háttérében nem csupán a több ezer éves történelmi tapasztalatokat lehet megemlíteni, hanem azt is, hogy a kínai vezetés a 2010-es évek második felében is igyekezett korlátozni az észak-koreai vezetés ámokfutását. Ez a kínai magatartás kiváltotta a phenjani rezsim nyílt kritikáját is.¹³

Napjainkban Oroszország és a KNDK kapcsolatainak elmélyülése azt jelzi, hogy az észak-koreai rezsim kiutat talált a kizárólagos kínai befolyás fojtogatásából, amelynek a putyini rendszer fennállásának során mindvégig haszonélvezője lesz. Victor Cha amerikai politológus elemzése szerint Putyin és Kim úgy érezhetik, hogy a „mennyországban” vannak, mert együttműködésükkel sikerült megtalálniuk a kölcsönösen előnyös szituációt rezsimjeik számára. A politológus úgy véli, hogy ebben a helyzetben az Egyesült Államoknak ki kell használnia Kína „magányosságát” a nagy orosz–észak-koreai barátkozás árnyékában.¹⁴ Kína ugyanis a hidegháborús időkből emlékezetes katonai tömbök visszatérte helyett abban érdekelt, hogy sikeresen és párhuzamosan ápolja kapcsolatait valamennyi partnerével. Mint emlékezetes, 2023 júliusában Szergej Sojgu akkori orosz védelmi miniszter arra tett javaslatot, hogy Oroszország, Kína és a KNDK közösen hajtson végre egy haditengerészeti gyakorlatot.¹⁵ Ez pontosan azért nem valósult meg, mert Kína számára alapvetően mégis a nyugati országok partnersége jelenti a fő preferenciát.

Továbbá meg kell említeni azt is, hogy Oroszország és Kína hagyományosan egymás versenytársainak számítanak a kelet-ázsiai térségben, bőven elég a boxerlázadás idején lezajlott konfliktusokra, illetve az 1960-as és 1970-es évekbeli szovjet–kínai konfrontációra gondolni. Ha egy pillantást vetünk Kelet-Ázsia térképére, azonnal felfedezhető a két nagyhatalom geopolitikai érdekütközéseinek egyik feltűnő helyszíne is: Kínának nincs közvetlen tengeri kijárata a Japán- (koreaiul: Keleti-) tengerre, mivel Oroszország és a KNDK közös 17 kilométeres határszakasza elzárja attól. Akár szimbolikusnak is tekinthető, hogy a két nagyhatalom az elmúlt több mint 40 év során miként versengett egymással az észak-koreai Radzsing kikötőjéért, hogy különleges jogokat szerezzen annak használatára. A szovjetek számára azért volt fontos a jégmentes helyen lévő kikötő, hogy alternatív logisztikai helyszíneként működhessen azokban az esetekben, amikor a vlagyivosztki kikötő nem használható. Kína számára pedig az észak-koreai Radzsing az egész mandzsúriai térség egyetlen szóba jöhető kikötője, amelynek modernizálásában kínai cégek vettek részt, jelenleg is az Északkelet-Kínában kitermelt szenet onnan szállítják kínai teherhajók Sanghajba. A kikötő cargo terminálját ugyanakkor egy orosz cég üzemelteti, amivel az orosz félnek kulcsfontosságú stratégiai befolyása van a térségben.¹⁶ Nyilván az sem független a fentiektől, hogy Oroszország a radzsini kikötőhöz közeli Cshongdzsin városban főkonzulátus tart fenn.

¹³ [North Korea criticizes China amid nuke dispute](#). [online], 2017. 05. 04. Forrás: VOA [2024. 06. 20.]

¹⁴ CHA, i.m.

¹⁵ [Russia proposed three-way naval exercise with N. Korea, China: NIS](#). [online], 2023. 09. 04. Forrás: Yonhap News. [2024. 06. 20.]

¹⁶ [Rason Transnational Container Transportation JVC](#). [online]. Forrás: RasonConTrans.

Záró gondolatok

Visszatérve Victor Cha amerikai politológus álláspontjához, a republikánus elkötelezettségű szakember úgy véli, hogy az Egyesült Államok diplomáciájának „limonádét” kéne csinálnia abból a „citromból”, amit az orosz–észak-koreai barátkozás jelent. Ehhez részben Kínán, részben pedig Európán keresztül vezethet az út.¹⁷ Az utóbbi alatt a NATO-t kell érteni; Jens Soltenberg főtitkár a közelmúltban már ki is jelentette, hogy az orosz–észak-koreai együttműködésre válaszul a NATO júliusi csúcsertekezletén napirendre kerül az indo-pacifikus térségbeli partnerekkel történő együttműködés további erősítése. Ez konkrétan a Dél-Korea, Japán, Ausztrália és Új-Zéland további bevonását jelenti a biztonságpolitikai együttműködésbe.¹⁸

Az elmúlt hetek fejleményei elsősorban az orosz–dél-koreai relációban éreztették hatásukat. 2024. június 21-én a Koreai Köztársaság Külügyminisztériuma berendelte Georgij Zinovjev szöuli orosz nagykövetet, ahol Kim Hong Kjun első külügyminiszter-helyettes tájékoztatta kormánytársa álláspontjáról. A szöuli vezetés felszólította az orosz felet, hogy „azonnal szüntesse be” a katonai együttműködést Észak-Koreával, valamint „felelősségteljes” magatartást tanúsítson a kérdésben. A külügyminiszter-helyettes továbbá felszólította az orosz vezetést, hogy tartsák be az ENSZ BT határozatait, amelyek megtiltanak mindenféle fegyverüzletet a phenjani rezsimmel. Georgij Zinovjev nagykövet későbbi kommentárjában visszautasított mindenfajta „nyomásgyakorlást” Oroszországgal szemben, Moszkva és Phenjan együttműködését pedig a Koreai-félsziget „békéjéhez és stabilitásához” való hozzájárulásként értékelte.¹⁹

Az elmúlt néhány év során Dél-Korea és Oroszország kapcsolatai nagy fordulatot vettek. 2017-ben a balközép indíttatású Mun Dzse In államfő Oroszországot kulcsszereplőnek tekintette a Korea-közi békefolyamatban, illetve – ennek részeként – a Korea-közi vasúti forgalom megindításában. Az orosz–ukrán háború kirobbanásakor a szöuli kormányzat azonnal kifejezte szolidaritását a megtámadott Ukrajna mellett, számos formában segítséget nyújtott a kijevi vezetés számára, ugyanakkor eddig „halált okozó” fegyverek szállítására nem került sor. Az elmúlt napok fejleményei következtében ugyanakkor Csang Ho Dzsing dél-koreai nemzetbiztonsági főtanácsadó közölte, hogy a Koreai Köztársaság át fogja gondolni álláspontját az Ukrajnába irányuló fegyverszállítások tekintetében.²⁰ A ukrajnai konfliktus szembenálló frontvonalain tehát a két rivális koreai állam is felsorakozott.

¹⁷ CHA, i.m.

¹⁸ NATO chief calls for close ties with Indo-Pacific partners amid Russia's alignment with N. Korea, China. [online], 2024. 06. 18. Forrás: Yonhap News. [2024. 06. 20.]

¹⁹ S. Korea urges Russia to halt military cooperation with N.K. amid tensions over new treaty. [online], 2024. 06. 21. Forrás: Yonhap News. [2024. 06. 24.]

²⁰ S. Korea urges Russia to halt military cooperation with N.K. amid tensions over new treaty. [online], 2024. 06. 21. Forrás: Yonhap News. [2024. 06. 24.]

Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések

2024/11

Az „SVKK Elemzések” 2003 óta munkatársaink tematikus szakpolitikai elemzéseit megjelentető időszaki kiadvány, melyben a szerzők független kutatói álláspontjukat közlik.

Az NKE Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézetének keretében működő Stratégiai Védelmi Kutatási Program szakpolitikai kutatásokat végez, a kiadványaiban megjelenő elemzések, álláspontok, vélemények nem feltétlenül tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét. Az elemzésben foglalt információk, adatok, megállapítások tájékoztatás céljából készültek.

Kiadó: NKE Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézet Stratégiai Védelmi Kutatási Program

Szerkesztés és tördelés:
Csiki Varga Tamás, Tóth Péter

A kiadó elérhetősége:

1581 Budapest, Pf. 15.

Tel: 00 36 1 432-90-92

E-mail: jli@uni-nke.hu

2024 – : NKE Stratégiai Védelmi Kutatási Elemzések (ISSN 2063-4862)

2019–2024: NKE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4862)
2012–2019: NKE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4862)
2011–2012: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)
2007–2011: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóintézet Elemzések (ISSN 2063-4854)
2003–2007: ZMNE Stratégiai Védelmi Kutatóközpont Elemzések (ISSN 2063-4854)

© Csoma Mózes